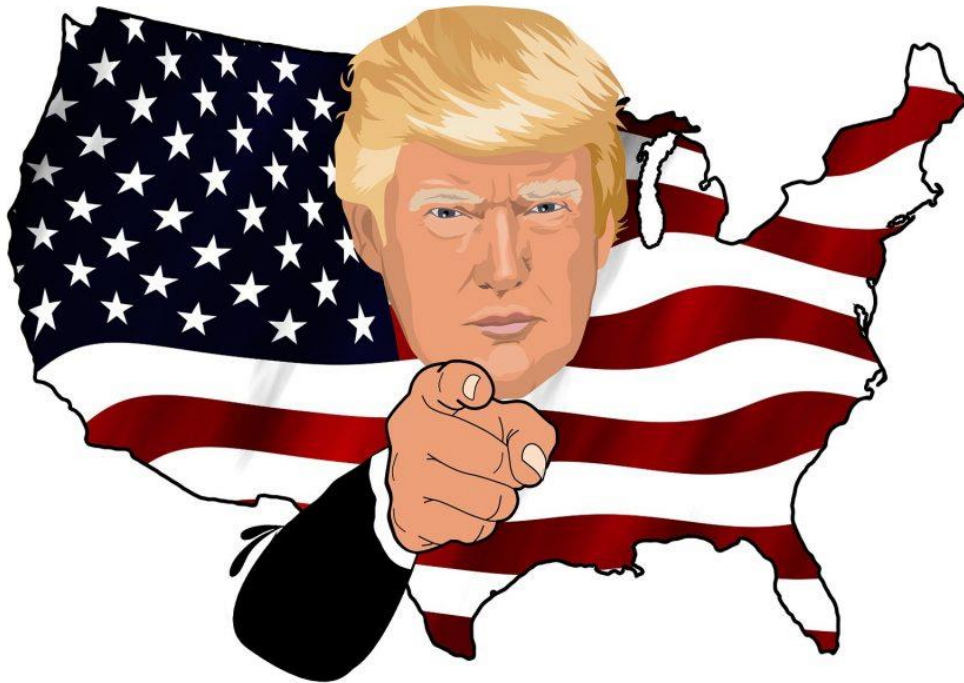

Najważniejsze wydarzenia z polityki zagranicznej Donalda Trumpa

Emil Plewa

02.11.2020

Artykuł w skrócie:

- Donald Trump od początku swojej prezydentury prowadzi intensywną i zdecydowaną politykę międzynarodową, nierzadko wywołując kontrowersje swoimi wypowiedziami i czynami.
- Prezydentura Trumpa to czas wciąż nierozstrzygniętej wojny handlowej z Chinami i walki o dominację w światowej gospodarce.
- Ostatnie 4 lata to także pogorszenie relacji na linii USA-UE m. in. przez kwestię budowy Nord Stream 2 oraz przez napięcia w ramach struktur NATO.

Wstęp

3 listopada odbędą się wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych. Amerykanie zadecydują kto przez kolejne 4 lata będzie gospodarzem Białego Domu. O urząd ubiega się urzędujący prezydent Donald Trump (Partia Republikańska) oraz były wiceprezydent Joe Biden (Partia Demokratyczna), a także pięciu kandydatów reprezentujących pomniejsze partie polityczne, jednakże bez szans na zwycięstwo w wyborach.

Zmierzająca ku końcowi pierwsza kadencja prezydenta jest doskonałym momentem do podsumowania jego prezydentury. Donald Trump wzbudzał wielkie emocje już podczas kampanii wyborczej w 2016 roku. Padły w jej trakcie konkretne obietnice, w tym wiele szokujących i niekonwencjonalnych jak np. budowa muru na granicy z Meksykiem. W relacjach zagranicznych Trump chętnie okazywał swoją nietypowość, między innymi poprzez nieprzestrzeganie protokołu, aby w ten sposób zaznaczyć swoją pozycję jako przywódca USA. W Internecie przedmiotem memów i żartów stały się silne uściśnięcia dłoni czy przepychanie się w trakcie szczytu NATO w 2017 roku.

W realizacji założeń polityki zagranicznej Trumpowi pomagali mu sekretarze stanu, kolejno Rex Tillerson (2017-2018) i Mike Pompeo (od 2018), oraz w czasie wakatów pełniący obowiązki sekretarza stanu Tom Shannon i John Joseph Sullivan.

Krok w kierunku polepszenia relacji z Koreą Północną

Ostre stanowisko wobec Korei Północnej Donald Trump przedstawiał już w trakcie kampanii prezydenckiej 2016 roku. Z właściwą sobie kontrowersyjnością sugerował nawet poszerzenie arsenału Japonii o broń jądrową, aby w ten sposób pohamować militarne zapędy Korei

Północnej¹. **Na północnokoreańskie próby raketowe Trump zareagował ostrymi słowami, w których zagroził, że na dalsze działania tego typu Stany Zjednoczone zareagują „ogniem i furią, jakich świat jeszcze nie widział”².** Nie brakowało także słownych utarczek *ad personam* między przywódcami. Pierwsze spotkanie północnokoreańskiego przywódcy z Prezydentem USA odbyło się 12 czerwca 2018 w Singapurze i zakończyło się podpisaniem wstępnego porozumienia. Kolejne spotkanie Donalda Trumpa z Kim Dzong Unem miało miejsce na granicy między obydwojoma państwami koreańskimi. 30 czerwca 2019 roku amerykański prezydent po raz pierwszy stanął na północnokoreańskiej ziemi. W trakcie spotkania uzgodniono powołanie zespołów ds. denuklearyzacji półwyspu. **Mimo stosunkowego ocieplenia relacji, amerykańskie sankcje wobec reżimu pozostają w mocy.** Do pełnej normalizacji stosunków amerykańsko-północnokoreańskich oraz relacji w regionie jeszcze daleka droga. **Główną przeszkodą pozostaje brak woli dalszej współpracy po stronie Korei Północnej,** a trwająca pandemia zepchnęła kwestię relacji USA-Korea na boczny tor. Nie wiadomo jak długo Kim Dzong Un będzie zainteresowany utrzymaniem pokojowej polityki. **Na paradach wojskowych północnokoreańskie wojsko prezentuje coraz nowsze systemy raketowe.** Dalsze prace nad bronią masowego rażenia wpływają negatywnie na relacje w regionie oraz z USA. Nie można wykluczyć, że Korea Północna dokona zwrotu i powróci do wcześniejszej polityki wobec USA. Nie mniej jednak, Donald Trump dokonał całkiem sporego kroku w kierunku normalizacji relacji USA z Koreą Północną.

Przełom w relacjach na Bliskim Wschodzie

Kolejnym wartym uwagi wydarzeniem, które spotkało się z uznaniem nawet politycznych oponentów Trumpa, jest podpisane 15 września 2020 roku w Waszyngtonie **porozumienie pokojowe, między Izraelem, Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (ZEA) oraz Bahrajnem.** ZEA i Bahrajn są pierwszymi państwami w Zatoce Perskiej, które nawiązały oficjalne stosunki z Izraelem. Porozumienie jest zwieńczeniem wcześniejszych nieoficjalnych relacji między tymi krajami. **Na przełamanie impasu w relacjach miała wpływ chęć zabezpieczenia interesów przeciwko Iranowi oraz zaniepokojenie polityką Turcji pod rządami Recepta Erdoğan.** Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że porozumienie zostało

¹ <https://www.japantimes.co.jp/news/2017/11/04/national/politics-diplomacy/trump-warns-china-face-big-problem-warrior-nation-japan-north-korea/#.WyFHR7hwTCN>

² <https://www.inquirer.com/philly/news/politics/presidential/trump-escalates-rhetoric-on-threat-from-north-korea-20170810.html>

zawarte w trakcie kampanii wyborczej. Donald Trump starał się przyspieszyć jego zawarcie, aby móc pochwalić się sukcesem dyplomatycznym i wykorzystać go w kampanii. Mimo wszystko, samo podpisanie pokojowego porozumienia można zaliczyć do przełomowych. Nie mniej jednak, przyszłość tego traktatu pozostaje niejasna i nie ma pewności czy w ślad za ZEA i Bahrajnem pójda inne kraje arabskie.

Wojna handlowa z Chinami

Chiny usiłują przełamać dominację amerykańskich koncernów, szczególnie jeśli chodzi o branżę IT i nowych technologii. Chińskie marki Lenovo, Huawei, ZTE, Xiaomi stają się realnym zagrożeniem dla amerykańskiego przemysłu. Donald Trump od początku kampanii zwracał uwagę na problem deindustrializacji USA, przez co tysiące miejsc pracy wypłynęło za granicę. W regionach gdzie doszło do redukcji miejsc pracy, szczególnie dużą popularnością cieszyły się hasła Trumpa: *Make America Great Again* (uczynimy Amerykę ponownie wielką) i *America First* (Ameryka pierwsza).

Trump nałożył latem 2018 roku cła na towary sprowadzane z Chin. Na reakcję Państwa Środka nie trzeba było długo czekać, w efekcie czego w latach 2018-2019 wzajemne obroty spadły o ok. 100 mld USD. Do końca 2019 roku eksport do USA chińskich towarów objętych cłami spadł o ok. 35 mld USD, czyli o 25%³. Prognozy rozwoju chińskiej gospodarki na 2020 rok (dane sprzed pandemii) przewidywały spowolnienie tempa rozwoju gospodarczego Chin do poziomu 5,8%⁴. Wojna handlowa i pandemia wpływają niekorzystnie na sytuację Chin jako światowego wierzyciela⁵. Cła nałożone na Chiny rzutują także na gospodarkę UE, a zwłaszcza na gospodarkę Niemiec, której negatywne implikacje przekładają się na relacje UE-USA.

15 stycznia 2020 roku USA i Chiny podpisały porozumienie „phase one deal”, które można uznać za czasowe zawieszenie broni. Ameryka nie nałoży nowych cel na chińskie towary, a już obowiązujące cła zredukuje. Ponadto Chiny zakupią dodatkowe 200 mld dolarów towarów i usług w latach 2020-2021 od USA, prawdopodobnie kosztem importu towarów i usług z UE⁶. Do września 2020 roku Chiny zakupiły od USA w ramach realizacji postanowień „phase one deal” towary i usługi o łącznej wartości ok. 65,9 mld USD z 124,9

³ <https://www.forbes.pl/gospodarka/wojna-handlowa-usa-chiny-kto-traci-a-kto-zyskuje-badanie-unctad/vv3rv5j>

⁴ <https://warsawinstitute.org/pl/wojna-handlowa-chiny-usa-geneza-przebieg-i-skutki/>

⁵ <https://www.obserwatorfinansowy.pl/bez-kategorii/rotator/chiny-w-pulapce-zadluzenia/>

⁶ <https://warsawinstitute.org/pl/wojna-handlowa-chiny-usa-geneza-przebieg-i-skutki/>

mld USD łącznej zakładanej wartości importu na rok 2020⁷. Podkreślić należy, że powyższe dane dotyczą tylko zakupów w ramach umowy „phase one deal” i nie uwzględniają pozostałej wymiany handlowej między Chinami a USA. **Samo porozumienie jest tylko przejściowym zawieszeniem broni. Wypracowane rozwiązanie nie satysfakcjonuje żadnej ze stron konfliktu oraz tych którzy odczuli skutki wojny i należy się spodziewać, że po wyborach temat bardzo szybko powróci.** Ponadto wojna handlowa intensywnie rzutuje na relacje UE-USA.

Pogorszenie relacji z państwami europejskimi

Donald Trump stara się ograniczyć w Europie, a w szczególności Europie Wschodniej, rosyjskie wpływy. **Budowa północnej nitki gazociągu spowodowałaby jeszcze silniejsze uzależnienie Europy od rosyjskiego gazu, a także od Niemiec, które by ten gaz redystrybuowały.** W szczególnie niekorzystnym położeniu znalazłaby się Europa Środkowo-Wschodnia, która z racji historycznych nie pała sympatią do Rosji oraz nie zawsze popiera interesy niemieckie. **Trump od początku popiera inicjatywę Trójmorza, a także wspiera polskie dążenia do szukania alternatywnych dostaw gazu⁸, w czym zresztą USA ma interes ekonomiczny.** Trump stara się zniweczyć budowę Nord Stream 2 i nakłada sankcje na firmy biorące udział w budowie. Dotychczasowe działania spowodowały opóźnienia w budowie gazociągu. 23 października 2020 roku rząd Francji zablokował podpisanie umowy na dostawę amerykańskiego gazu, oficjalnie w trosce o środowisko naturalne. Nieoficjalnie, jest to jednak odwet za nałożone sankcje.

Kolejnym punktem zapalnym w relacjach transatlantyckich są kwestie wokół NATO. **Relacje z RFN nadszarpnęła zapowiedź wycofania wojsk amerykańskich z baz na ternie Niemiec i możliwe przetransferowanie ich do Polski.** Warto wspomnieć również o groźbach opuszczenia przez USA struktur NATO. Częściowo już rozwiązany problem jest kwestia wydatków na zbrojenia państw sojuszu. Donald Trump zażądał, aby państwa wywiązywały się z obowiązków członkowskich i zwiększyły wydatki na zbrojenia do poziomu min. 2% PKB. W 2019 roku, 9 z 29 państw wydało na siły zbrojne wartość odpowiadającą co najmniej 2% PKB. Dla porównania, w 2014 roku próg ten przekroczyły jedynie 3 państwa.

⁷ <https://www.piiie.com/research/piie-charts/us-china-phase-one-tracker-chinas-purchases-us-goods>

⁸ <https://www.energetyka24.com/trump-trojmorze-ma-wielki-potencjal-zwiekszenia-bezpieczenstwa-energetycznego>,

Podsumowanie

Jeżeli Donald Trump zostanie prezydentem można spodziewać się utrzymania dotychczasowego kursu polityki zagranicznej. Niewykluczone, że po wyborach Donald Trump wykorzysta zaistniałą sytuację do uregulowania stosunków z UE i zintensyfikuje wojnę handlową z Chinami. Nie ulega wątpliwości, że twarda polityka wobec ChRL zostanie utrzymana nawet jeśli zwycięzcą okaże się Joe Biden, który zadeklarował w trakcie kampanii utrzymanie stanowczego nastawienia wobec Pekinu. Ponadto zauważalne jest ponadpartyjne porozumienie w Kongresie USA, z którego jasno wynika, że obydwie partie popierają rygorystyczny kierunek, choć różnią się co do metod w których miałyby się on przejawiać. W przypadku wygranej Bidena można spodziewać się ocieplenia relacji USA z UE i NATO, co kandydat demokratów wielokrotnie podkreślał. Niezmienny pozostanie natomiast stosunek do Rosji, choć Biden deklaruje gotowość do szukania współpracy z Kreml tam, gdzie to możliwe.

Źródła

<https://biznesalert.pl/nord-stream-2-blokada-ukraina-gazociagi-energetyka-gaz/>

<https://businessinsider.com.pl/finanse/makroekonomia/bezrobocie-w-usa-zeszlo-ponizej-9-proc-przybywa-miejsc-pracy/nx1fk0r>

<https://businessinsider.com.pl/finanse/wydatki-panstwa-nato-na-obronosc/v75gfrg>

<https://businessinsider.com.pl/twoje-pieniadze/praca/bezrobocie-we-wrzesniu-2020-r-w-usa/ztd7rc0>

<https://edition.cnn.com/2017/07/29/asia/north-korea-intercontinental-ballistic-missile-test/index.html>

https://edition.cnn.com/politics/live-news/trump-dmz-kim-live-intl-hnk/h_ae61a2361f145681899708bad0ae99d0

<https://forsal.pl/artykuly/1442999,mity-trumpa-obalone-wydatki-panstw-nato-na-obronosc-rosna-od-5-lat-i-sa-ogromne.html>

<https://forsal.pl/swiat/artykuly/7792434,trump-belgia-ma-zwiekszyc-naklady-na-obronosc-zwiazek-z-przenoszeniem-zolnierzy-usa.html>

<https://history.state.gov/departmenthistory/people/principalofficers/secretary>

<https://instytutboyma.org/pl/ewolucja-stosunku-glownych-amerykanskich-partii-politycznych-wobec-chin-ku-ogolnonarodowej-anty-chinskiej-mobilizacji/>

<https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china/phase-one-trade-agreement/text>

<https://warsawinstitute.org/pl/wojna-handlowa-chiny-usa-geneza-przebieg-i-skutki/>

<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Gazprom-dokladane-sa-wszelkie-wysilki-w-celu-ukonczenia-Nord-Stream-2-7987084.html>

<https://www.defence24.pl/polski-budzet-obronny-wedlug-nato205-proc-pkb-w-2018-r-i-189-proc-pkb-w-2017-r-analiza>

<https://www.defence24.pl/rekordowy-wzrost-wydatkow-na-zbrojenia-to-juz-koniec-komentarz>

<https://www.defence24.pl/trump-mozemy-uzyc-presji-handlowej-na-panstwa-nato-by-zwiekszyly-wydatki>

<https://www.dw.com/pl/senatorowie-przeciw-wycofaniu-wojsk-usa-z-niemiec-prezent-dla-rosjan/a-53998528>

<https://www.dw.com/pl/trump-potwierdza-wycofanie-cz%C4%99%C5%9Bci-oddzia%C5%82%C3%B3w-ameryka%C5%84skich-z-niemiec/a-53823863>

<https://www.energetyka24.com/paryz-zablokował-dostawy-łng-z-usa-odwet-za-sankcje-na-nord-stream2>

<https://www.energetyka24.com/rzecznik-kremla-ostro-o-rozszerzeniu-sankcji-na-nord-stream-2>

<https://www.energetyka24.com/trump-trojmorze-ma-wielki-potencjal-zwiekszenia-bezpieczenstwa-energetycznego>

<https://www.forbes.pl/gospodarka/gospodarka-chin-pekina-stara-sie-ratowac-wzrost/v9x90tf>

<https://www.forbes.pl/gospodarka/spotkanie-donald-trump-kim-dzong-un-w-korei/fmfgv2r>

<https://www.forbes.pl/gospodarka/wojna-handlowa-usa-chiny-kto-traci-a-kto-zyskuje-badanie-unctad/vv3rv5j>

<https://www.forbes.pl/przywodztwo/zadluzenie-chin-bomba-z-opoznionym-zaplone/m3rwneh>

<https://www.forbes.pl/wiadomosci/dlug-usa-wobec-chin-w-dwa-tygodnie-wzroslo-o-30-proc/qelpehx>

<https://www.gazetaprawna.pl/artykuly/1493165,joe-biden-wybory-prezydenckie-usa-polityka-zagraniczna-demokracja-chiny.html>

<https://www.inquirer.com/philly/news/politics/presidential/trump-escalates-rhetoric-on-threat-from-north-korea-20170810.html>

<https://www.japantimes.co.jp/news/2017/11/04/national/politics-diplomacy/trump-warns-china-face-big-problem-warrior-nation-japan-north-korea/#.WyFHR7hwTCN>

<https://www.marketwatch.com/story/we-will-have-a-terrific-relationship-trump-says-after-meeting-kim-2018-06-11>

<https://www.money.pl/wiadomosci/wojna-handlowa-usa--chiny.html>

<https://www.npr.org/2019/06/30/737365074/trump-to-meet-kim-jong-un-at-dmz?t=1600192598592&t=1604182402510>

<https://www.o2.pl/informacje/kim-dzong-un-rozczarowal-usa-korea-polnocna-nie-przestrzega-ustalen-6563405110778368a>

<https://www.obserwatorfinansowy.pl/bez-kategorii/rotator/chiny-w-pulapce-zadluzenia/>

<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-09-16/przelom-w-relacjach-izraela-z-zea-i-bahrajnem>

<https://www.piie.com/research/piie-charts/us-china-phase-one-tracker-chinas-purchases-us-goods>

<https://www.politifact.com/factchecks/2016/mar/01/conservative-solutions-pac/would-donald-trump-be-neutral-between-israel-and-i/>

https://www.polsatnews.pl/wideo/trump-przepycha-sie-na-szczycie-nato-_6400850/

<https://www.rp.pl/Konflikty-zbrojne/170809110-Trump-grozi-Korei-Polnocnej-Ogien-i-furia-jakich-swiat-nie-widzial.html>

<https://wyborcza.pl/7,75399,23527113,szczyt-usa-korea-polnocna-trump-chwali-rozmowy-kim-nie.html>

O AUTORZE

Emil Plewa. Student prawa, administracji oraz filozofii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dyrektor ds. Rozwoju Naukowego Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Poznań. Aktywny członek Samorządu studenckiego i działacz społeczny m. in. w Ogólnopolskiej Federacji Młodych. Zainteresowania koncentruje wokół integracji europejskiej, w szczególności jej prawnych aspektów, a także wokół krajów Beneluksu oraz obszaru postradzieckiego.

Sfinansowano przez Narodowy
Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze
środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata
2018 – 2030

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.